

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Vlieland

Onderzoek gemeente

Onderzoek naar voor- en vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 21 januari 2021

Samenvatting

De inspectie houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten die al voor 2019 een GOAB-budget kregen, hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld. Gemeenten die sinds 2019 ook een GOAB-budget ontvangen, krijgen in 2019-2020 een eerste onderzoek naar de kwaliteit van het beleid voor-en vroegschoolse educatie (vve-beleid). Ten gevolge van de lockdown vanwege het coronavirus, hebben we dit onderzoek echter uitgesteld. Het vindt nu plaats vlak na de zomervakantie, in augustus en september 2020.

Het onderzoek is bedoeld om de kwaliteit van het vve-beleid van de gemeente een eerste keer in beeld te brengen en te onderzoeken in hoeverre de gemeente daarmee voldoet aan de wettelijke eisen. Daarnaast levert het onderzoek een bijdrage aan de bestandsopname ten behoeve van het toezicht op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie op alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijven met gesubsidieerde voorschoolse educatie.

We hebben op 24 augustus 2020 een gesprek gevoerd met een beleidsambtenaar van de gemeente Vlieland en de vragenlijst geanalyseerd. Voor het onderzoek zijn geen andere documenten aangeleverd. Na het onderzoek is het document “beleidsregels jeugdhulp 2020, Noordwest Friesland” toegestuurd. Vervolgens hebben we de wettelijke eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Beeld van de kwaliteit van vve binnen de gemeente

We zien dat het vve-beleid en de uitvoering ervan in de gemeente Vlieland in de startfase verkeert en nog volop in ontwikkeling is. De gemeente verkeert in de fase van overleg over vve-beleid met het primair onderwijs, de kinderopvangorganisatie, de GGD en de andere Waddeneilanden. Het eerstvolgende LEA-overleg (lokaal educatieve agenda) in het najaar is tevens de start voor het inhoudelijke vve-beleid. Daarna worden afspraken, protocollen en wettelijke verplichtingen vastgelegd in documenten. Het college van B&W zal het vve-beleid vervolgens definitief vaststellen en jaarlijks evalueren. We constateren dat de daadwerkelijk uitvoering van het vve-beleid nog maar net gestart is en er van een actueel vastgelegd gezamenlijk onderwijsachterstandenbeleid geen sprake is.

Gemeente: Vlieland

Gemeente nummer: 0096

OAB-budget gemeente 2020:
€ 60.100

Aantal houders in de gemeente
zonder voorschoolse educatie: 0

Aantal houders in de gemeente met
voorschoolse educatie: 1

Aantal kinderdagverblijven
met voorschoolse educatie in de
gemeente: 1

Aantal schoolbesturen in de
gemeente: 1

GGD-regio: Fryslân

Verdere kwaliteitsverbetering in de gemeente Vlieland is mogelijk en nodig.

Wat gaat goed bij vve?

De gemeente neemt, na een jaar met vele personele wisselingen op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie, nu het heft in handen door meer te investeren op vve-beleid. Daarnaast heeft de gemeente geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt. We vinden het verder positief dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen de betrokkenen bij vve. De lijntjes zijn kort.

Wat moet beter bij vve?

Alle vve-beleid van de gemeente Vlieland moet nog definitief worden vastgesteld. In het beleid zal de gemeente duidelijkheid moeten verschaffen over de doelgroepdefinitie, het bereik en het gerealiseerde bereik van vve-kindplaatsen, bindende afspraken met de JGZ over de toeleiding naar een vve-voorziening, de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool, en concrete en meetbare resultaatafspraken met de schoolbesturen over de vroegschoolse educatie. De gemeente Vlieland zal dus met het schoolbestuur van de basisschool in de gemeente afspraken moeten maken en vastleggen over wat ze willen dat de kleuters horen te kennen en kunnen om succesvol in groep 3 mee te kunnen doen. We hebben over deze vijf standaarden, die een wettelijke basis hebben, afspraken met de gemeente gemaakt. Daarnaast moet de gemeente duidelijk maken hoe de subsidie (ook van 2019) wordt ingezet ten behoeve van vve.

Wat kan beter bij vve?

De gemeente kan meer sturen op de ontwikkeling en de uitvoering van voor- en vroegschoolse educatie. Alle door ons onderzochte standaarden kunnen beter. Doordat een vastgelegd gemeentelijk onderwijsachterstanden en vve-beleid ontbreekt, is onduidelijk wat de kwaliteit van vve is, wat goed gaat en wat beter moet.

Vervolg

We spreken met de gemeente af dat ze alle onderdelen van het gemeentelijk vve-beleid verder uitwerkt. Daarnaast moet de gemeente specifieke afspraken maken met het betrokken schoolbestuur en de houders over de resultaten van voor- en vroegschoolse educatie. In februari 2021 voeren wij een voortgangsgesprek en in juni 2021 beoordelen wij middels een herstelonderzoek nogmaals de vve-standaarden.

1. Opzet onderzoek

De inspectie heeft op 24 augustus 2020 een onderzoek (digitaal, op afstand) uitgevoerd bij de gemeente Vlieland.

Voor dit onderzoek hebben we de volgende activiteiten verricht:

- een startgesprek met de gemeente om toe te lichten wat ons toezicht inhoudt en aanvullende informatie te verkrijgen,
- een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente,
- analyse van opgevraagde en aangeleverde beleidsdocumenten, in dit geval de ingevulde vragenlijst,
- beoordeling en waardering van de kwaliteit van het vve-beleid van de gemeente Vlieland.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie.

www.onderwijsinspectie.nl

Bij het onderzoek naar vve-gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Legenda

De beoordeling en waardering van de standaarden geven we in dit rapport aan met de tekens uit de hiernaast geplaatste legenda.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en de afspraken over het vervolgtoezicht.

In hoofdstuk 3 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Onvoldoende
- Kan beter
- Voldoende
- Goed

2 . Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek bij de gemeente Vlieland op de standaarden voor vve.

Samenvattend oordeel

Context

Op Vlieland zitten ongeveer 60 leerlingen op het primair onderwijs en de jaarlijkse aanwas van leerlingen bedraagt ongeveer 7 kinderen. In zo'n jaargroep zit af en toe een leerling die voor vve in aanmerking komt. Desalniettemin krijgt de gemeente Vlieland sinds 1 januari 2019 van het ministerie van OCW een budget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB). Dit brengt plichten met zich mee, onder andere het vaststellen en uitvoeren van vve-beleid. Door allerlei personele wisselingen op het dossier voor- en vroegschoolse educatie beschikt de gemeente nog niet over uitgewerkt vve-beleid. De gemeente overlegt momenteel met de kinderopvangorganisatie, het primair onderwijs, de GGD en de andere eilandgemeenten over invulling en uitvoering van het vve-beleid.

Samenvattend oordeel

De gemeente Vlieland voldoet momenteel niet aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve. Dat komt doordat het nog ontbreekt aan een concrete uitwerking en implementatie van de wettelijke verplichtingen met betrekking tot de doelgroep definitie, het bereik en het gerealiseerde bereik van vve-kindplaatsen, bindende afspraken met de JGZ over de toeleiding naar een vve-voorziening, de doorgaande lijn van voor- naar vroegschool, en concrete en meetbare resultaatafspraken met de schoolbesturen over de vroegschoolse educatie.

Versterking is nodig en ook mogelijk binnen de vve-beleidscontext, waar het gaat om een integraal vve-programma, ouderbetrokkenheid, externe- en interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen, systematische evaluatie en verbetering van vve op de niveaus van de vve-locaties en de gemeente.

De vve-condities voldoen gedeeltelijk aan de wettelijke eisen. De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit beoordeelt. Een gemeentelijk vve-subsidiekader ontbreekt nog.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind	•			
1.2 Bereik	•			
1.3 Toeleiding	•			
1.4 Doorgaande lijn	•			
1.5 Resultaten	•			
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau		•		

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma	•		
2.2 Ouders	•		
2.3 Externe zorg	•		
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•		
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•		

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt			•	
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader		•		

Gemeentelijk vve-beleid

1.1. Definitie doelgroepkind

Gemeenten hebben de wettelijke taak om jaarlijks afspraken te maken over welke kinderen met een risico op een achterstand in aanmerking komen voor voorschoolse educatie (WPO artikel 167, lid 1a, 1). De gemeente Vlieland voldoet hier niet aan, waardoor we deze standaard als Onvoldoende beoordelen.

De gemeente kent wel de basisdefinitie voor een doelgroepkind. Die is gebaseerd op het leerlingengewicht (een ouder met een niet Nederlandse achtergrond of ouders die een lage opleiding hebben).

Gezien de ontwikkelingen op Vlieland (taalachterstand volgens de gemeente en het primair onderwijs) lijkt een verdere invulling noodzakelijk. De gemeente wil met de betrokken partijen ook bespreken of er mogelijkheden bestaan om elke leerling als vve-leerling te beschouwen.

1.2. Bereik

Volgens artikel 166, eerste lid van de WPO, dienen gemeenten voldoende vve-kindplaatsen te realiseren voor doelgroepkinderen. In de jaarlijks ingevulde vve-vragenlijst heeft de gemeente Vlieland geen aantallen vve-kindplaatsen opgenomen. Er zijn dus geen gegevens ingezet of gebruikt om hierover duidelijkheid te verschaffen. Om die reden beoordelen wij deze standaard als Onvoldoende. Tevens is op dit moment niet duidelijk hoe groot het non-bereik is (doelgroepkinderen die geen vve volgen).

1.3. Toeleiding

Wij beoordelen deze standaard als Onvoldoende. Gemeenten zijn op basis van artikel 167, lid 1a onder 2 van de WPO verantwoordelijk voor het voeren van overleg en het zorgdragen voor het maken van afspraken over de wijze waarop doelgroepkinderen worden toegeleid naar voorschoolse en vroegschoolse educatie. Dat doen zij met het oog op een zo groot mogelijke deelname van het aantal doelgroepkinderen aan voorschoolse educatie. We constateren dat de gemeente te weinig zicht heeft op de wijze waarop Jeugdgezondheidszorg (JGZ) de toeleiding organiseert en of deze aanpak effectief is. De toeleidingsprocedure is nog niet op papier uitgewerkt. Door dit wel te doen, kunnen de gemeente, de jeugdgezondheidszorg en de houders kinderopvang de gemaakte afspraken beter nakomen, borgen en evalueren.

1.4. Doorgaande lijn

We beoordelen de doorgaande lijn als Onvoldoende. De gemeente voldoet niet aan art. 167, lid 1a onder 3, WPO. De gemeente dient jaarlijks afspraken te maken met de houders kinderopvang en de schoolbesturen over de organisatie van de doorgaande lijn van de voor- naar de vroegschoolse educatie. We verwachten dat er tenminste afspraken zijn gemaakt over de overdracht van kindgegevens van de voor- naar de vroegschool. Gegevens over de ontwikkeling van het kind dienen hier deel van uit te maken.

De gemeente geeft aan dat er nauw contact is met het onderwijs en dat gedaan wordt wat nodig is. Echter, de afspraken over de overdracht van kindgegevens van de voorschool naar de vroegschool en over de ontwikkeling van het kind, zijn niet verifieerbaar.

1.5. Resultaten

We beoordelen de resultaatafspraken voor de vroegschoolse educatie als Onvoldoende. De gemeente voldoet niet aan artikel 167, lid 1b WPO. In de vragenlijst geeft de gemeente aan in overleg te zijn met het schoolbestuur over het maken van concrete en meetbare afspraken over wat (doelgroep)kinderen dienen te kennen en te kunnen voordat ze naar groep 3 gaan.

1.6. Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau

De coördinatie van het vve-beleid binnen de gemeente waarden we als 'Kan beter'. In 2019 is nauwelijks beleidsmatig nagedacht over vve-beleid. Sinds kort is een beleidsmedewerker verantwoordelijk voor het vve-beleid. De gemeente is het overleg gestart met de houders kinderopvang, de GGD en het schoolbestuur. Zij gaan de komende maanden het beleid bespreken, zodat een begin gemaakt wordt met het ontwikkelen en coördineren van vve-beleid. De regie voeren om vanuit een gezamenlijke ambitie en concrete doelen te werken aan het versterken van het vve-beleid kan zeker beter.

Vve-beleidscontext

2.1. Integraal vve-programma

We waarden deze standaard als 'Kan beter'.

De gemeente geeft aan dat de kinderdagverblijven in de gemeente Vlieland werken met een integraal vve-programma. Er is echter geen beleid voorhanden waarin eisen te vinden zijn die gesteld worden aan het vve-programma of het te hanteren volinstrument. Het lijkt erop dat de gemeente aan de voorkant geen eisen stelt, maar deze alleen via het toezicht door de GGD achteraf laat beoordelen. Dit kan beter.

2.2. Ouders

We waarden deze standaard als 'Kan beter'.

De gemeente heeft geen ouderbeleid geformuleerd om te bevorderen dat ouders actief betrokken zijn bij de doelen van vve voor hun kind. Dit kan bijdragen aan effectieve voorschoolse educatie. Het in beeld brengen van de kenmerken van de ouderpopulatie in de gemeente, het formuleren van heldere doelen en het formuleren van concrete resultaten met de betrokken partijen, kunnen eerste stappen zijn.

2.3. Externe zorg

We waarden deze standaard als 'Kan beter'. De gemeente Vlieland beschikt op dit moment niet over een sluitend netwerk van zorgverleners, zodat peuters op effectieve en efficiënte wijze de zorg en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Bij een dergelijke externe zorgstructuur is het belangrijk dat duidelijk is wie waar verantwoordelijk voor is en dat de regiefunctie ergens belegd is (bijvoorbeeld bij een casemanager).

Dit om te voorkomen dat een kind of een gezin door meerdere instellingen geholpen wordt, zonder dat de instellingen dit van elkaar weten. Ook is het van belang dat er heldere procedures zijn vastgelegd voor het aanmelden van een kind dat zorg nodig heeft, dat de zorg tijdig geleverd wordt (zonder wachtlijsten) en dat er vanuit de zorgverlener een terugkoppeling is naar de voorschool, zodat deze met haar activiteiten aan kan sluiten bij de zorg die extern geboden wordt.

2.4. Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen

We waarderen deze standaard als 'Kan beter'.

De gemeente heeft geen afspraken met de vve-instellingen over de wijze waarop zij zelf de kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen. Aangezien het effect van vve mede afhankelijk is van de kwaliteit die een locatie biedt, zou het goed zijn hierover tenminste een verantwoording te vragen aan de houders kinderopvang.

2.5. Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

We waarderen deze standaard als 'Kan beter'.

In het jaarlijkse LEA-overleg horen de verschillende aspecten van het vve-beleid aan de orde te komen. De betrokkenen bespreken dan wat goed gaat en wat beter kan. Van een systematische, jaarlijkse evaluatie van het vve-beleid en de bereikte resultaten is echter nog geen sprake.

Vve-condities

3.1. De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt.

We beoordelen deze standaard als Voldoende.

De gemeente Vlieland heeft geregeld dat de GGD bij vve-locaties de basisvoorwaarden voorschoolse educatie jaarlijks beoordeelt. Hiermee voldoet de gemeente aan haar wettelijke verplichting.

3.2. Er is een gemeentelijk subsidiekader

We waarderen deze standaard als 'Kan beter'.

De gemeente Vlieland heeft geen gemeentelijke verordening met beleidsregels waarin (globaal) staat waaraan de houders kinderopvang moeten voldoen. Er zijn ook geen aanvullende voorwaarden gesteld, waarmee de gemeente kan sturen op het vergroten van de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

2.2. Afspraken vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij?	Wat doen wij?
Vve gemeente	van de gemeente	
De gemeente draagt geen zorg voor het maken van afspraken over welke kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art.167 lid 1a, onder 1 van de WPO).	De gemeente maakt afspraken met de houders kinderopvang over de definitie van een doelgroeppeuter en stuurt ons uiterlijk 1 juni 2021 een overzicht van het aantal doelgroeppeuters in de gemeente op grond van de eigen doelgroepdefinitie, het aantal kindplaatsen met voorschoolse educatie dat is gerealiseerd en het non-bereik.	In februari 2021 voeren wij een voortgangsgesprek. In juni 2021 beoordelen wij middels een herstelonderzoek nogmaals de vve- standaarden.
De gemeente realiseert in onvoldoende mate voorzieningen (in aantal en spreiding) waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal kunnen deelnemen aan voorschoolse educatie. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art. 166, lid 1 van de WPO).	De gemeente zorgt voor voldoende aanbod voor voorschoolse educatie. en stuurt ons uiterlijk 1 juni 2021 een overzicht van het aantal doelgroeppeuters in de gemeente op grond van de eigen doelgroepdefinitie, het aantal kindplaatsen met voorschoolse educatie dat is gerealiseerd en het non-bereik.	
De gemeente heeft geen afspraken gemaakt over de organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art. 167, lid 1a onder 3 van de WPO).	De gemeente maakt afspraken met de houders kinderopvang, JGZ en het schoolbestuur over de doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie en stuurt ons uiterlijk 1 juni 2021 de gemaakte afspraak.	
De gemeente heeft geen afspraken gerealiseerd over de wijze waarop doelgroepkinderen worden toegeleid naar voorschoolse en vroegschoolse educatie. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art. 167, lid 1a onder 2 van de WPO).	De gemeente maakt afspraken met de houders kinderopvang en de schoolbesturen over de toeleiding naar de voor- en vroegschoolse educatie. De gemeente stuurt ons uiterlijk 1 juni 2021 de gemaakte afspraak.	
De gemeente heeft geen afspraken met de schoolbesturen gemaakt over wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art. 167, lid 1b van de WPO).	De gemeente spreekt met de schoolbesturen af wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn en stuurt ons uiterlijk 1 juni 2021 de gemaakte afspraak.	

3. Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van B en W een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente Vlieland geeft aan hoe zij hiermee aan de slag gaat.

Het college heeft op 12 januari 2021 kennis genomen van het conceptrapport “onderzoek naar voor- en vroegschoolse educatie” zoals opgesteld door de Inspectie van het Onderwijs. Het college herkent zich in de rapportage zoals vastgelegd door de inspecteur.

De ontwikkeling van het VVE-beleid heeft achterstand opgelopen door een wisseling van beleidsmedewerkers binnen onze gemeentelijke organisatie. Op dit moment wordt er een inhaalslag gemaakt en binnen de Lokale Educatieve Afstemming is VVE-beleid een structureel onderwerp van gesprek. Inmiddels zijn een aantal noodzakelijke stappen gezet en we vertrouwen erop dat de inspecteur in juni 2021 tot een positiever oordeel komt ten aanzien van het VVE beleid en de uitvoering hiervan op Vlieland.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

